

Toimittajilta

Käsillä olevan *Ortodoksian* 64. numeron teemana on ortodoksisuus ja sukupuolisuus. Teemalla on haluttu avata tieteellistä keskustelua sukupuoleen liittyvistä ajankohtaisista aiheista, jotka ammentavat ortodoksisen kirkon perinteestä. Mielenkiinnon kohteina ovat olleet esimerkiksi eletyn uskonnon sukupuolittuneet ilmiöt sekä erilaisten sukupuoliroolien, sukupuolen moninaisuuden ja naisten diakonaatin kysymykset. Valamon luostarissa järjestettiin syksyllä 2023 ensimmäistä kertaa Naisen eletty ortodoksisuus –seminaari. Osa seminaarissa pidetyistä esitelmistä julkaistaan tässä numerossa. Numeroon sisältyy tänäkin vuonna teeman ulkopuolisia mutta yhtä lailla ajankohdaisia tekstejä.

Jeanne Korminan vertaisarvioitu artikkeli käsittelee pyhän Ksenia Pietarilaisen kunnioittamista eletyn uskonnon ilmaisuna, joka kuvastaa erityistä terapeutista käännettä venäläisessä uskonnollisuudessa. Kormina tuo esiin, kuinka pyhän Ksenian hahmossa kiteytyvät sekulaarit ja uskonnolliset toiveet ja tarpeet, joita nykyajan ihmisillä on.

Katsausartikkelien osuuden avaa Carrie Frederick Frost, joka tarkastelee naisen asemaa diakonian näkökulmasta. Hänen mukaansa naisten toimintakentän tunnistaminen ja laajentaminen kirkossa tukee koko kirkon orientoitumista vahvemmin ydintarkoitukseensa eli palvelutehtävään. Riikka Patrikainen peräänkuuluttaa omassa puheenvuorossaan avointa ja kunnioittavaa keskustelua kirkossa esiintyvistä ongelmista sekä naisen äänen vahvempaa kuulemistä kirkossa. Lassi Nuutinen puolestaan pohtii isyyden ja perheen malleja ja ihanteita varhaiskirkossa ja suomalaisessa perinteessä.

Pekka Metso käsittelee katsauksessaan lasten arvokasvatusta ortodoksisissa perheissä. Kirjeaineistolle perustuvassa tutkimuksessa selviää, että kasvattajat pitävät suvaitsevaisuutta keskeisimpänä arvona, joka ortodoksilapselle halutaan välittää. Marius Alin Teican kuvaa katsauksessaan romanialaisten poliittisten vankien hengellisiä kokemuksia kommunistien valtakaudella. Paul Hasselblatt puolestaan kuvaa pyhittäjä Herman Alaskalaista koskevien biografisten tietojen selvittämistyötä ja esittää uusia tietoja tästä pyhästä. Vakiintuneen tavan mukaan *Ortodoksia* sisältää myös uuden tutkimuksen esittelyjä. Tässä numerossa julkaistaan isä Evangelos Thianin keväällä 2024 väitöstilaisuudessaan pitämä lectio praecursoria.

Isä Mikael Sundkvistin kirja-arvio kartoittaa seksuaalisen suuntautumiseen asennoitumista ortodoksisessa kirkossa. Arvioista kaksi, Andreas Bergmanin ja Pekka Metson tekstit, kohdistuvat ajankohtaiseen naisdiakoneja ja -diakonaattia käsittelevään keskusteluun. Arviot tuovat kiinnostavasti esille, että saman lähdepohjan ja historiallisen perinteen kautta voidaan päätyä päinvastaisiin tulkintoihin nykyajan mahdollisuuksista. Kirja-arvioiden loppuksi Elsi Takala esittelee Carrie Frederick Frostin kirjan, joka tarkastelee naisen näkökulmasta, millaisena ortodoksinen kirkko siirtyy sukupolvelta toiselle. Frostin kirjan on tarkoitus ilmestyä lähiaikoina suomen kielellä Lintulan luostarin julkaisemana. Naisen näkökulmia ylisukupolvisiin perinteisiin ja käytäntöihin avataan myös syksyllä 2025 Valamossa järjestettävässä toisessa Naisen eletty ortodoksisuus –tapahtumassa.

Toivomme, että tämän numeron tekstit siivittävät osaltaan keskustelua sukupuoleen liittyvissä teemoissa. *Ortodoksia*-aikakauskirjan seuraavan numeron 65 teemana on kaste ja kirkon jäsenyys. Toivotamme numeroon tervetulleeksi käsikirjoituksia, jotka käsittelevät esimerkiksi kirkkoon liittymisen tai kirkosta eroamisen motiiveja, kasteen ja mirhavoitelun funktioita, tai erilaisia käsityksiä kirkon jäsenyyden luonteesta.

Ortodoksia-aikakauskirja on kuluneen vuoden aikana liittynyt osaksi Tieteellisten seurojen valtuuskunnan (TSV) kirjakaupan Tiedekirjan valikoimaa. *Ortodoksian* numeroita voi jatkossa hankkia Tiedekirjan kivijalkamyymälästä Helsingistä tai verkkokaupasta.

Toimituskunnan puolesta

Talvikki Ahonen ja Maria Takala-Roszczenko